

GB	Lighting and Maintenance Instructions for Handöl Woodstoves and Fireplaces	2
DE	Heizinstruktionen und Gebrauchsanweisungen für Kamin- und Kachelöfen von Handöl	5
FR	Instructions d'allumage et mode d'utilisation des poêles à bois et poêles de faïence Handöl	8
NL	Stookinstructies en gebruiksaanwijzing voor Handöl-haarden	11
IT	Istruzioni per l'accensione e l'uso dei caminetti e dei caminetti a piastrelle della Handöl	14
NO	Fyringsinstruksjon og bruksanvisning for Handøls kaminer	17
DK	Optændingsinstruktion og Brugsanvisning for Handöl brændeovne	20
FI	Handöl-kevyttakkojen lämmitys- ja käyttöohje	23

VALG AF BRÆNDELSE

Alle typer træ, f.eks. birk, bøg, eg, elm, ask, nåletræ og frugtræ, kan anvendes som brændsel i pejseovnen. Forskellige træsorter har forskellig densitet, jo højere densitet træet har, jo højere er energiværdien. Bøg, eg og birk har de højeste densiteter.

Frisk træ består af op til 50 % vand. En del af vandet cirkulerer frit mellem fibrene, og en del er bundet i cellerne. Brændet skal derfor altid tørres, så det frie vand fordamper. Når fugtindholdet er faldet til under 20 %, er brændet klar til at kunne anvendes. Er fugtindholdet højere, anvendes en stor del af brændets energiindhold til at koge vandet ud under forbrændingen. Er brændet fugtigt, bliver forbrændingen også dårlig, og der dannes sod og tjærebelægninger i skorstenen, hvilket i værste fald kan medføre skorstensbrand. Det kan endvidere resultere i tilsodning af pejseovnens glas og være til ubehag for naboerne.

For at sikre, at brændet er tørt, bør træfældningen foregå om vinteren, og brændet lagres om sommeren under tag på et sted med god luftgennemstrømning. Dæk aldrig brændestakken med en presenning, som ligger an mod jorden. Presenningen virker som et tætsluttende låg, hvorved brændet hindres i at tørre.

Opbevar altid en mindre mængde brænde indendørs i nogle dage, inden det skal anvendes. Det sikrer, at overfladefugten på brændet får mulighed for at fordampe.

Brændets fugtindhold kan nemt kontrolleres ved at veje et lille stykke af brændet før og efter tørring ved en ovntemperatur på 80 °C i et døgn. Fugtindholdet kan derefter beregnes ved at dividere mængden af fordampet vand med den totale mængde brænde inkl. vand.

$$\text{Fugtindhold i \%: } \frac{m_{\text{før}} - m_{\text{efter}}}{m_{\text{før}}} \times 100$$

Advarsel! Anvend aldrig trykimprægneret træ, malet eller limet træ, spånplader, plast eller flerfarvede brochurer som brænde. Fælles for disse materialer er, at de under forbrændingen udvikler saltsyre eller tungmetaller, der er skadelige for såvel pejseovnen som miljøet. Saltsyren kan også angribe stålet i skorstenen eller murværket i en muret skorsten.

Brændets dimensioner er også vigtige for en god forbrænding. Brændets dimensioner bør være:

Optændingsbrænde: Oppindet brænde

Længde:	25–33 cm
Diameter:	2–5 cm
Mængde pr. optænding:	3–3,5 kg (ca. 8–10 stk. pindebrænde)

Brænde: Kløvet brænde

Længde:	25–33 cm
Diameter:	7–9 cm
Normalmængde:	2–2,5 kg/time (ca. 3 stk. brænde)
Maksimalmængde:	3–3,5 kg/time (ca. 4–5 stk. brænde)

SÅDAN FYRER MAN

De første gange man fyrer i pejseovnen, bør man anvende køkkenvægten til at konstatere, hvor meget 3–3,5 kg optændingsbrænde fylder, og hvor meget 2–2,5 kg brænde fylder. Senere bliver vurderingen af brændemængden rutine og køkkenvægten overflødig. Hvis man en dag synes, at brændet er for tungt (evt. for stort fugtindhold), bør man igen veje brændet, og derefter overveje, om det er for fugtigt.

Åbn og luk altid lågen stille og forsigtigt for at forhindre, at der slipper røg ud i stuen på grund af trykforandringer i brændkammeret.

Optænding

Vigtigt!

Vær opmærksom på, at såfremt der anvendes for lidt brænde under optændingen eller hvis brændet er for groft kløvet, opnår man ikke den korrekte forbrændingstemperatur i brændkammeret. Forkert optænding giver dårlig forbrænding med kraftig soddannelse til følge eller også går ilden ud, når lågen lukkes.

Hvis huset har mekanisk ventilation, og der er et undertryk i huset, skal man ved optænding åbne et vindue nærheden af pejseovnen, inden der tændes op. Lad vinduet stå åbent, indtil ilden har fået fat.

For hurtigt at få opbygget et godt glødelag i bunden af brændkammeret skal der altid ligge et tyndt lag aske og forkullede træstykker inden for pejseovnens brændestop.

NB!

Reguleringshåndtaget til den runde askerist skal være skubbet helt ind, når der er ild i pejseovnen.

1. Åbn forbrændingsluftspjældet.
2. Læg nogle sammenkrøllede aviser eller optændingsblokke samt 3–3,5 kg fintkløvet brænde i midten af pejseovnen. Brændet skal altid stables på kryds og tværs som et bjælkehus.
3. Tænd op.
4. Luk lågen uden at lukke den helt. Når ilden brænder godt efter ca. 15 minutter lukkes lågen.
5. Læg yderligere 3–4 stykker brænde (med en samlet vægt på 2–3 kg) på, inden ilden brænder ud. Forbrændingsluftspjældet skal stå helt åbent under hele optændingsfasen.

Pålægning af brænde

Vigtigt!

En forudsætning for at kunne regulere effektafgivelsen er en tyk glødebund og en høj temperatur i brændkammeret.

Når brændet er brændt ned til gløder, er det på tide at lægge nyt brænde på.

1. Åbn lågen forsigtigt og spred gløderne jævnt ud med et stykke brænde.
2. Læg 3 stykker brænde med en samlet vægt på ca. 2–2,5 kg på. To af brændestykkerne lægges diagonalt over glødebunden og det tredje skråt her over de to første. For at opnå hurtig antændelse, bør man lade lågen stå på klem, indtil ilden har fået fat.

3. Lad lågen stå på klem i ca. 1 min. indtil brændet er antændt.
4. Forbrændingsluftspjældet skal stå helt åbent i 2-3 min. indtil brændet er blevet sort og brænder ordentligt. Hvis man derefter ønsker en langsommere forbrænding, kan tilførslen af forbrændingsluft mindskes. Afhængigt af temperaturen i brændkammeret og trækket i skorstenen varierer forudsætningerne for regulering af forbrændingen.
5. Der opnås normalt en nominel effektafgivelse på 6-7 kW, når forbrændingsluftspjældet står 80% åbent.
6. Den laveste effektafgivelse på 3-4 kW opnås normalt, når forbrændingsluftspjældet står 40% åbent, og der anvendes store stykker brænde. I dette tilfælde er det vigtigt, at forbrændingsluftspjældet står helt åbent i ca. 4-5 min., så brændet bliver ordentlig antændt, inden tilførslen af forbrændingsluft mindskes.

Vigtigt!

Det er vigtigt, at brændet hurtigt begynder at brænde. Hvis brændet kun ulmer, giver det kraftig røgdudvikling, som i værste fald kan forårsage en eksplosionsagtig antændelse af røggasserne med skader på pejseovnen til følge. Hurtig antændelse af brændet opnås ved at åbne den runde askerist et kort stykke tid ved ilægning af brænde eller ved at lade lågen stå på klem, indtil brændet er antændt.

DEN BEDSTE VARMEAFGIVELSE

Flammerne må ikke være for store. Store flammer er økonomisk set u hensigtsmæssige, og de giver endvidere høje røggastemperaturer, som kan beskadige pejseovnen og skorstenen. Anbefalet brændemængde ved normalfyring er 2-2,5 kg/time. Størst tilladte brændemængde er 3-3,5 kg/time, og der er i så fald tale om opkløvet birk eller anden type løvtræ med ca. 18% fugtindhold. Ved anvendelse af samme brændemængde som ovenfor anført, men med f.eks. fyrretræ, opnås betydeligt højere temperaturer i forbrændingskammeret. Ved maksimal fyning i længere perioder forkortes pejseovnens levetid, og ved overskridelse af den størst tilladte brændemængde, kan dele af pejseovnen blive beskadiget. I så fald dækker garantien ikke.

Tests viser, at den bedste og mest økonomiske varmeafgivelse opnås, når man lægger 2-2,5 kg brænde på pr. time og påfyldning.

NÅR PEJSEOVNEN ER NY

Når pejseovnen er ny, kan der forekomme en speciel lugt. Denne stammer fra en bestemt oliebelægning samt overskudsfarve, som kan sidde tilbage på pladerne. Efter nogle få optændinger forsvinder lugten. Når pejseovnen har været anvendt i et stykke tid, kan der også forekomme en ejendommelig, stikkende lugt. Lugten stammer fra isoleringen i skorstenen. Problemet kan afhjælpes ved, at man fyrer med maks. tilladt brændemængde, 3-3,5 kg/tim. i ca. 5-8 timer.

VEDLIGEHOLDELSE AF PEJSEOVN

- Ved fyning på ildsteder, der er forsynet med glaslåge, kan glasset blive tilsodet – også, når der anvendes tørt brænde med et fugtindhold på 15-20%. Ved regelmæssig rengøring, er det som oftest tilstrækkeligt at aftørre glassene med tørt papir. Hvis soden har siddet i længere tid på glasset, fjernes det nemmest ved brug af et rengøringsmiddel eller et specielt sodfjerningsmiddel. Disse midler kan købes i dagligvarebutikker eller hos Deres lokale pejsecenter. Brug aldrig rengøringsmidler, der indeholder slibemidler – glasset kan tage skade.
- Når askeskuffen skal tømmes, skal man sikre sig, at der ikke findes gløder tilbage i asken. Asken skal opbevares i en brandsikker beholder med låg i mindst en uge, inden den kastes ud.
- Fedtsten rengøres med sandpapir. Stil ikke brændbare genstande eller stearinlys på fedtstenene.
- Den runde askerist skal rengøres nogle gange i løbet af en fyringssæson. Askeristen og andre dele af støbejern rengøres med en stålborste.
- Kontrol af tætningerne er vigtig af hensyn til forbrændingen i ovnen – slidte tætninger giver dårligere forbrænding, da pejseovnen i så fald trækker 'falsk luft' ind.
- Lakerede dele på pejseovnen kan rengøres med en fugtig klud, evt. fugtet med lidt rengøringsmiddel. Skader på lakerede dele, f.eks. mindre ridser, kan udbedres ved hjælp af Handöls udbedringsfarver. Kontakt Deres forhandler.
- Da der hele tiden er et stort luftflow i pejseovnen, når denne bruges – kold rumluft suges ind, og varm luft ledes ud – kan der samle sig en del støv bag og under pejseovnen. Der bør derfor rengøres under og bag pejseovnen med regelmæssige mellemrum.
- Dele, der sidder tæt på ilden, f.eks. røglade, brændkammersten og den runde askerist, skal undertiden skiftes ud. Disse deles levetid afhænger meget af, hvor meget og på hvilken måde pejseovnen anvendes.

SKORSTENSFEJNING

Fejning af skorsten, røgkanaler samt tilslutningen til skorstenen skal altid udføres af en skorstensfejer. Rensning af pejseovnens brændkammer kan f.eks. ske ved skrabning og/eller børstning. Det er imidlertid mest hensigtsmæssigt at anvende en sodstøvsuger.

I tilfælde af eller ved frygt for skorstensbrand skal forbrændingsluftspjældet og ovenlågen lukkes. Kontakt om nødvendigt brandvæsenet for slukning. Efter en skorstensbrand skal skorstenen altid besigtiges af en skorstensfejer.

MULIGE ÅRSAGER TIL DRIFTSFORSTYRELSE OG AFHJÆLPNING AF DISSE

Dårligt træk i pejseovnen efter montering.

- Kontrollér, at skorstenens længde opfylder kravene, dvs. at den er 1 meter over kippen, og at den har en totallængde på mindst 3,5 meter.
- Kontrollér, at der ikke er noget i skorstenen, som hindrer røggasserne i at komme ud, og at der ikke er et hus eller træ i nærheden, som påvirker vindene omkring skorstenen.
- Kontrollér også skorstenens areal (ved eksisterende, muret skorsten). Dette bør være 175–200 cm².

Pejseovnen er svær at få gang i, og ilden dør ofte hurtigt ud.

- Dette kan skyldes, at brændet ikke er tilstrækkelig tørt. Kontrollér brændet.
- En anden årsag kan være undertryk i huset, f.eks. hvis emhætten i køkkenet eller anden mekanisk ventilation anvendes. Åbn et vindue i nærheden af pejseovnen under optænding. Prøv også at tænde nogle sammenkrøllede aviser inde i ovnen for at sætte gang i trækket.
- Lufttilførslen udefra kan være helt eller delvis tilstoppet. Tag slangen af og forsøg at tænde op ved hjælp af luft fra det omgivende rum.
- Forbrændingsluftspjældet er muligvis lukket.
- Det kan også skyldes, at pejseovnens røgdugtag/skorstens-spjæld er tilstoppet af sod, hvilket kan forekomme efter skorstensfejning. Tag røgpladen ud og kontrollér.
- Endelig bør fyringsvejledningen gennemgås igen. Måske er den anvendte mængde brænde for lille, og glødebunden er derfor blevet for lille og kold, så den ikke afgiver tilstrækkelig varme til at tænde det næste brænde, der lægges på.

Der afsættes unormalt meget sod på glasset.

Der afsættes altid sodbelægninger på glasset, og der afsættes yderligere et lille lag for hver opfyring. Sodbelægninger på glasset skyldes hovedsagelig tre faktorer:

- Brændet er fugtigt, hvilket medfører en dårlig forbrænding med heraf følgende stor røgdudvikling.
- Temperaturen i brændkammeret er for lav, hvilket medfører ufuldstændig forbrænding og dårligt træk i skorstenen.
- Betjeningen er ikke korrekt, måske stod lågen ikke på klem de første ca. 15 minutter, eller reguleringshåndtaget til den runde askerist var ikke skubbet helt ind.

Kontrollér brændets fugtindhold og sørg for, at der er en god glødebund – gennemgå fyringsvejledningen en gang til.

Periodevis lugt af røg og sod i pejseovnens omgivelser.

Dette kan forekomme ved, at vinden slår ned i skorstenen. Dette sker som oftest ved en bestemt vindretning, når det blæser.

Misfarvning af lakerede dele.

Hvis der forekommer misfarvning af nogle af de lakerede dele, skyldes det, at temperaturen i pejseovnen har været for høj. Årsagen til den forhøjede temperatur kan være, at den maksimalt tilladte brændemængde er blevet overskredet, at der har været anvendt u hensigtsmæssigt brænde (f.eks. bygningsaffald, store mængder kløvet spildtræ etc.), eller at reguleringshåndtaget ikke har været skubbet helt ind, mens der har været ild i pejseovnen. Garantien dækker ikke disse skader. Hvis lakerede dele er blevet beskadiget, kan disse meget nemt skiftes ud. Kontakt Deres forhandler.

Opstår der problemer, som De ikke selv kan afhjælpe, kontaktes forhandleren eller skorstensfejeren.

Ved hjælp af disse råd til korrekt fyring håber vi, at De får glæde af Deres Handöl-pejseovn på en behagelig, rentabel og problemfri måde.

NIBE AB/NIBE Brasvärme • Box 134 • SE-285 23 Markaryd, Sweden
www.handol.eu